

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 4. Quænam propositiones euidentēs, aut aliàs certæ seu per se
notæ, eliciantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

tamen contradictoriâ nullatenus posse, nisi respectu dumtaxat ad vnum, & idem, siue illud sit status, siue tempus, siue locus, siue subiectum: quia extremum positium, & eius negatio eatenus contradictoriâ opponuntur, quatenus extremum positium per sui negationem in eo omnino remouendum venit formaliter, ubi habet esse, non aliunde. Itaque negatio Petri remouens Petrum ab statu existentiâli absoluto tantum opponitur contradictoriâ ipsi Petro, prout habente esse in statu existentiâli absoluto; non verò prout habente esse in statu quiditatio, aut in existentiâli conditionate. Quocirca hæc propositiones contradictoriâ opponuntur. *Petrus est existens: Petrus non est existens*, hæc verò non item. *Petrus est homo: Petrus non est existens*, sicut neque hæc: *Si Petrus extiterit existet: Petrus non existet*. Tametsi omnes nihil importent aliud à Petro, & negatione eius. Quia scilicet in duabus prioribus Petrus, & eius negatio pertinent ad eundem statum: In quatuor autem posterioribus ad diuersos: similiterque, imò, & potiori iure negatio remouens quidpiam positium ab hoc tempore, aut ad hoc loco, aut ab hoc subiecto solum opponitur contradictoriâ tali positio, prout habenti esse in eodem tempore, aut loco, aut subiecto; non verò prout habenti esse in aliis distinctis, vt est notum.

60 Sexto: oppositio sumpta vniuersè alia dici potest recusans medium, alia verò admittens medium inter extrema opposita. Sunt namque quedam extrema opposita, inter quæ non datur medium; quedam verò inter quæ datur, vt phrasîs est Arist. tum *loco citato supra*, tum *alibi*. Dicitur autem, inter ea extrema opposita non dari medium, quæ ita non possunt simul esse, vt neque possint simul deesse; sed alterum esse, alterumque deesse necesse est. Inter ea verò extrema opposita dicitur medium dari, quæ ita non possunt simul esse, vt nihil vetet, simul deesse: proindeque necesse non est, alterutrum esse. Et quidem omnis oppositio contradictoriâ recusans medium inter extrema opposita est: quia ex duobus quibusque extremis contradictoriâ, alterum esse, & alterum non esse, siue alterum verum, & alterum falsum esse, necesse est. Ob id enim in omnium ore circumfertur, inter duo contradictoria non dari medium. Oppositionum verò contrariarum quedam sunt, quæ recusant, & quedam, quæ admittunt medium inter extrema opposita. Recusant, quæ inter hæc extrema inveniuntur idem, & distinctum, simile, & dissimile, æquale, & inæquale, par, & impar, aliaque huiusmodi: siquidem necesse est, vt quoduis ens collatum cū alio, aut idem cū illo sit, aut ab eo distinctum, vt quæuis qualitas cum aliâ collata aut sit ei similis aut dissimilis. Pariterque, vt quæuis quantitas alteri sit aut æqualis, aut inæqualis: demum, vt quilibet numerus, aut sit par, aut impar &c. Admittunt autem medium oppositiones, quæ inveniuntur inter extrema ista. Album, & nigrum; calidum, & frigidum; assentiens, & dissentiens; volens, & nolens, & similia: siquidem possibile est, vt subiectum quoduis neque sit album, neque nigrum. Tum neque sit calidum, neque frigidum. Tum neque sit assentiens, neque dissentiens. Tum denique neque sit volens, neque nolens &c. Per quæ omnia satis videtur explicatum, prout ad præsentem questionem attinet, quid sit oppositio rerum, & quotuplex.

QVÆSTIO IV.

Quanam propositiones evidentes, aut aliâs certa, seu per se nota, seu demonstrata ex terminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur, tum inter se, tum cum terminis precedentium collatis.

Dico elici, quæ sequuntur.

Propositio 1.

Connexionem, aut non mutuam, aut mutuam 62 esse, possibile est.

Supponimus *id q. 1. n. 38.* modò affirmamus, & ostendimus Quia imprimis nihil est, quod vetet, posse vnum esse sine alio, tametsi hoc sine illo esse non possit; siquidem Deus sine creaturâ esse potest; tametsi creatura non possit esse sine Deo, vt est certissimum; passimque occurrunt similia exempla. Deinde: quia neque est aliquid, quod vetet, ita esse extrema aliqua inuicem colligata, vt neutrum possit sine altero esse, vt cernitur in diuinis personis, in essentis, & proprietatibus, in aliisque huiusmodi, aut citra dubium possibilibus, aut etiam existentibus.

Propositio 2.

Impossibile est, vt consortium quoduis vnus ex- 63 tremi cum alio mutuum non sit.

Est clarum: quia quoduis consortium vnus extremi cum alio quedam est amborum coniunctio, siue simultaneitas, siue societas, vt est notissimum. Repugnat autem, duo esse coniuncta, aut esse simul, aut inter se associata; quin vnum cum altero, & hoc vicissim cum illo aut coniunctum, aut simul, aut associatum sit, vt patet.

Vnde constat, consortium vnus extremi cum alio 64 necessario esse mutuum, siue sit consortium eorum quoad esse existentielle, quod coexistentia dicitur; siue sit quoad esse quiditatum, & vtrumque siue absolutum, siue conditionatum. Tum, siue sit consortium quoad esse eiusdem rationis in vtroque extremo reperitur; siue quoad esse vnus rationis in vno, & alterius in altero.

Propositio 3.

Quâ ratione vnum extremum alteri opponitur, 65 eadem cum negatione eius, siue cum eius contradictorio connexum est.

Est clarum ex ipsis terminis, insuperque demonstratur. Primò quia esse vnum extremum alteri oppositum; est non posse esse simul cum illo per definitionem expositam *q. 3.* Non quæ autem esse simul cum illo idem est, ac non posse esse, quin illud non sit; quod ipsum est non posse esse sine illius negatione atque aded cum illius negatione connexum esse. Secundo: quia si extremum alteri oppositum cum negatione eius connexum non esset, absque tali negatione esse posset, hoc aut ipsum est posse illud esse simul cum talis negationis contradictorio, quod alterum extremum est; & consequenter non esse illud oppositum alteri extremo, cui est oppositum, vt supponitur. Quod est chimericum.

Ex hac propositione constat. Si vnum extremum 66 metaphysicè est alteri oppositum, metaphysicè quoque

que connexum cum negatione eius; pariterque, si physice tantum, aut moraliter est oppositum, physice tantum, aut moraliter erit connexum.

66 Et tamen animaduertendum connexionem, quam habet extremum quoduis cum negatione sui oppositi; ei adaequatè intrinsecam per identitatem non esse; sed semiextrinsecam: quia fundatur in oppositione, quam habet cum extremo contradictorio talis negationis, quae semiextrinseca ipsi est, ipsumque extremum quoad eius esse quiditativum inuoluit in suo conceptu reali, ut vidimus *quaest. 3.* quod idem esse quiditativum proinde inuoluit etiam in suo conceptu reali dicta connexio. Itaque pono A, & B esse opposita quoad utriusque existentiam, & dico, quemadmodum A, & B in conceptu realis talis oppositionis includuntur, non prout existentia; sed prout habentia talem essentiam, à qua habent, ut simul existere non possint, prout *ibidem* statutum est; sic etiam A, & B non prout existentias, sed prout habentia eandem essentiam includuntur in conceptu reali connexionis, quā quoduis eorum est connexum cum negatione alterius, sine illaque proinde existere nequit.

66 Ex quā doctrinā inferemus suo loco; connexionem, quā Deus connectitur cum negationibus chimerarum, quibus quoad existentiam suapte essentia oppositus est, ut sunt peccatum proprium, secundus Deus, & similes, non esse adaequatè intrinsecam ipsi Deo; sed partim extrinsecè desumptam à veritatibus quiditativis, seu obiectiuis, quas essentialiter, & de suo habent tales chimerae. De quo *ibi* plura.

Propositio 4.

68 Quā ratione vnum extremum cum altero connexum est, eadem eius negationi, siue eius contradictorio oppositum est.

Est clarum: quia extremum connexum cum altero eo ipso sine illo esse non potest, iuxta definitionem datam *quaest. 2.* Hoc autem ipsum est non posse esse cum eius contradictorio; atque adeo illi oppositum esse iuxta definitionem datam *q. 3.*

69 Ex hac propositione infertur, si vnum extremum metaphysice est cum alio connexum, metaphysice quoque esse oppositum contradictorio eius; physice autem si physice, moraliter, si moraliter.

Propositio 5.

70 Oppositionem esse non mutuam impossibile est. Necessariò enim est mutua.

Statuimus hoc *quaest. 4. num. 45.* explicatiùs hic monstraturi. Ponamus enim, si fieri potest, extremum A quoad existentiam oppositum esse extremo B, non tamen è conuerso (idem quippe est, quod ad rem attinet, de oppositione quoad existentiam, ac de aliis omnibus, ut patet.) Fiet utique inde primò, extremum B posse coexistere extremo A, utpote ei non oppositum quoad existentiam, quin possit extremum A coexistere extremo B, utpote oppositum ipsi quoad existentiam. Quod est extremum B posse coexistere extremo A coexistentiā non mutuā, contra *proposit. 4.* Secundò fiet, existente extremo A, posse quoque existere extremum B, utpote illi quoad existentiam non oppositum; atque ita extremum A extremo B oppositum quoad existentiam absque negatione existentiae eius existere posse; proindeque cum tali negatione connexum non esse quoad existentiam, contra *propositionem 3.*

Repugnat ergò, oppositionem quoad existentiam extremi A cum extremo B, & consequenter quamlibet aliam esse non mutuam. Quod erat demonstrandum.

Propositio 6.

Positio cuiusvis ex extremis contradictionis suo-⁷¹ pte conceptu formalis est alterius exclusio, siue defectus. Et è conuerso, cuiusvis exclusio, siue defectus formalis est alterius positio.

Ita omnes: quo verò pacto vera sit & intelligenda propositio hac *disputatione 9. quaest. 5. proposit. 2.* notauimus.

Propositio 7.

Quoties duo aliqua extrema connexionem inter⁷² se habent, eorum contradictoria inuicem connexionem habere necesse est.

Est dicere. Si A connectitur cum B necesse est, ut contradictorium ipsius B connectatur cum contradictorio ipsius A. Si enim A nequit esse sine B, necesse est, ut deficiente B, deficiat A; hoc autem ipsum est, defectum ipsius B, qui est contradictorium eius, sine defectu ipsius A, qui etiam est eius contradictorium, esse non posse; atque adeo cum illo connexum esse.

In hoc certissimo principio fundatur regula illa⁷³ Logicorum. *Quoties est bona consequentia à contradictorio consequentis, ad contradictorium antecedentis est etiam bona.* Nam tunc est bona consequentia, quando antecedens est connexum cum consequente, quo casu, cum nequeat non itidem contradictorium consequentis esse connexum cum contradictorio antecedentis, iuxta praesentem propositionem nequit non esse itidem bona consequentia à contradictorio consequentis ad contradictorium antecedentis.

Habet autem propositio locum intra quoduis genus⁷⁴ connexionis scilicet, metaphysicæ scilicet, physicae, & moralis. Quod idem, ut quam connexionem inter se habent. Item vel metaphysicam, vel physicam, vel moralem, eandem inuicem vice inter se habeant contradictoria eorum. Vnde planè sequitur: si duo quæpiam extrema mutuo inter se connexa sint aliquo genere connexionis, & eorum contradictoria mutuo inter se connexa esse eodem connexionis genere.

Argui tamen potest contra propositionem hoc⁷⁵ modo. Quando contradictorium extremi terminantis connexionem alterius cum ipso extremo, cuius est contradictorium connexum est suo pte conceptu, ut saepe euenit, cum tale contradictorium chimericum est, iuxta doctrinam latè traditam *disputatione 11.* tunc non est necesse, ut tale contradictorium cum contradictorio alterius extremi habentis connexionem connexum sit: Igitur propositio data non est vniuersaliter vera. Consequentia est bona, & antecedens videtur certum: quia quantumuis A sit connexum cum B, si tamen contradictorium ipsius B cum ipso B connexum est suo pte conceptu, opus non est, quod contradictorium ipsius B connexum sit cum contradictorio ipsius A. Cuius ratio conspicua est: quia inuicem connectio, quam habent contradictoria extremorum inter se connexorum, tunc solum necessariò datur, quando per contradictorium extremi terminantis connexionem alterius simpliciter, & vnde quaque excluditur, atque adeo deficit tale extremum;

mum; tunc enim necesse est, quod deficiat alterum, & consequenter, quod adit eius contradictorium: in casu verò proposito per contradictorium extremi terminantis connexionem alterius non excluditur; atque adeo nec deficit extremum ipsum simpliciter, & vnde quaque: quia ita deficit, ut etiam adit, eo quod ita per tale contradictorium tanquam per sibi oppositum destruitur, ut simul per idem tanquam per connexum adstruatur.

77 Respondeo, in propositione datâ de contradictorii simplicitate talibus sermonem esse; atque ita vniuersaliter esse veram: quia contradictoria simpliciter talia ea sunt, quae simpliciter, & vnde quaque excludunt extrema, quibus contradicunt; quoties autem contradictorium extremi terminantis connexionem alterius simpliciter, & vnde quaque excludit ipsum extremum, cui contradicunt; impossibile est adesse tale contradictorium, quin adit quoque contradictorium alterius extremi habentis connexionem; proindeque non potest non illud cum hoc connexum esse, ut propositio data fert in ipsoque argumento opposito planè supponitur. Ceterum, contradictorium chimericum, de quo in eo sermo est, non simpliciter, sed secundum quid tantum est contradictorium extremi, cui contradicunt; atque adeo licet sit contradictorium extremi terminantis connexionem alterius, non opus est, quod sit connexum cum contradictorio alterius extremi habentis connexionem, ut bene per argumentum ipsum probatur. Ex quibus patet, nihil per illud derogari propositioni nostrae.

78 Ex cuius tamen doctrinâ venit colligendum pro multis casibus, qui fors occurrent, regulam illam Logicorum. *A contradictorio consequentis bona argumentationis ad contradictorium antecedentis arguitur bene*, quod vniuersaliter sit vera, de contradictorio consequentis simpliciter tali, esse dumtaxat intelligendam. A contradictorio enim chimerico consequentis cum ipso consequente connexo, quod tale est secundum quid, ad contradictorium antecedentis non bene arguitur, ut argumentum factum probat. Pro cuius maiore intelligentiâ, quae *supra* dicta sunt in simili *d. 3. & disp. 9. q. 5. proposit. 1.* videri possunt.

Propositio 8.

79 Vnum ens saepe est connexum quoad existentiam cum alio ente prout existente.

Ita enim connectitur omne ens ab alio cum aliqua causâ effectiua sui; & omnis actio cum termino per illam facta, & omnis vnio cum extremis, quae vnit, & vniuersè omnis modus physicus cum subiecto, cuius est modus, ut in confesso est apud omnes. Nec solum metaphysicâ connexionem, ut in exemplis datis euenit; sed etiam physicâ tantum, aut morali est vnum ens saepe quoad existentiam connexum cum alio, prout existente, ut cunctis manifestum est, sexcentisque exemplis potest ostendi.

Propositio 9.

80 Vnum ens saepe est oppositum quoad existentiam alteri enti prout existenti.

Sic enim opponuntur assensus, & dissensus; amor, & odium; volitio, & nolitio eiusdem obiecti, & subiecti. Sic peccatum, & gratia; calor, & frigus; albedo, & nigredo respectiue ad idem subiectum. Tum similitudo, & dissimilitudo; aequalitas, & inaequalitas, & alia innumera, ut cunctis est notum; idque, aut metaphysicâ oppositione, aut tantum physicâ, vel morali.

Propositio 10.

Nulla negatio quoad existentiam cum aliquo ente prout existente distincto à Deo connexa est.

Quo pacto per quamdam solum æquiualentiam dicantur verè negationes existere suppono explicatam *superius disp. 9. q. 3. & contentaneè ad doctrinam traditam ibi loquor semper de negationum existentia.*

Igitur nullam negationem earum, quae verè existunt, aut possunt, potueruntve existere in sensu supposito, siue possibilem, siue impossibilem entium sint negationes (de iis enim omnibus loquor) connexam esse quoad existentiam cum aliquo ente, prout existente distincto à Deo, certum secundum fidem est: quia certum est secundum fidem, nullum ens distinctum à Deo extitisse ab aeterno; & consequenter omnes negationes omnium entium distinctorum à Deo abique vilo eorum prout existente ab aeterno extitisse. Quod ipsum est, nullam ipsarum, quoad existentiam cum vilo ente prout existente distincto à Deo connexam esse.

Propositio 11.

Sæpè vnum, ens quoad existentiam cum aliquo negatione prout existente connexum est.

Quoties enim vnum ens quoad existentiam alteri enti prout existenti oppositum est, ut sæpè fit, iuxta *proposit. 9.* tale ens cum negatione sui oppositi prout existente connexum est, quoad existentiam, iuxta *proposit. 3.*

Propositio 12.

Vna negatio quoad existentiam sæpè cum alia quoad existentiam connexa est.

Quoties enim vnum ens quoad existentiam, cum alio ente prout existente connexum est, iuxta *proposit. 8.* non potest non negatio huius simpliciter excludens illud, pariter esse connexa cum negatione illius, iuxta *proposit. 7.* Connexio autem negationis cum negatione talis erit, qualis erit entis cum ente, metaphysica videlicet, physica, vel morali.

Propositio 13.

Nulla negatio quoad existentiam, alicui negationi entis à Deo distincti prout existenti opposita est.

Tum quia omnes simul coëxisterunt ab aeterno secundum fidem; tum quia aliqua negatio quoad existentiam, cum aliquo ente distincto à Deo prout existente connexa esset, contra *proposit. 10.* siquidem extremum negationi oppositum, nequit non esse connexum cum negationis contradictorio, iuxta *proposit. 3.*

Propositio 14.

Sæpè vna negatio quoad existentiam alicui enti prout existenti opposita est.

Quia sæpè vna negatio, quoad existentiam, cum aliqua negatione prout existente connexa est, iuxta *proposit. 12.* Nequit autem esse sic connexa cum illa, quin sit quoad existentiam opposita enti contradictorio eius prout existenti, iuxta *proposit. 4.*

Proposi

Propositio 15.

87 Sæpè vnum ens quoad existentiam alicui negationi prout existenti oppositum est.

Quia sæpè vnum ens quoad existentiam cum alio ente prout existente connexum est, iuxta prop. 8. Nequit autem esse sic connexum cum illo, quin sit quoad existentiam oppositum negationi eius prout existenti, iuxta *proposit.* 4.

Propositio 16.

88 Omne ens quoad existentiam cum sua quiditate connexum est.

Quia nullum ens potest existere sine sua quiditate, & consequenter, quin sit id, quod quiditatiue est, vt constat.

89 Vnde sequitur, omnem etiam negationem, quâ ratione per æquivalentiam existere dicitur, iuxta dicta *disputatione* 9. *quæst.* 3. quoad existentiam esse connexam cum quiditate sua: quâ ratione per æquivalentiam itidè dici potest habere quiditatem.

Propositio 17.

90 Omnis actus quoad quiditatem cum quiditate subiecti, cuius est actus, & termini, ad quem est actus ex suo conceptu obiecto connexus est.

Hanc propositionem obiter statuimus *suprà disputat.* 8. *quæst.* 4. *proposit.* 2. quia tamen magni momenti est, hic tanquam in proprio loco eam distinctius, atque explicatius demonstrare. Demonstratur autem sic. Primum: quia omnis actus ex suo conceptu, & essentia alicuius subiecti, ad aliquem terminum est actus, vt *loco citato* statutum est; satisfique cunctis ex ipsis terminis erit evidens, semel apprehenso conceptu actus exposito in eâ *disputat. quæst.* 1. Ergo impossibile est, stare quiditatem actus, quin stet quiditas sui subiecti, & sui termini; quod ipsum est, etiam quoad quiditatem cum quiditate sui subiecti, & sui termini connexum esse. Patet consequentia: quia si subiectum, aut terminus non esset id, quod quiditatiue est, neque actus esset actus eius, vt modò est; atque adeò neque haberet quiditatem, quam modò habet. Confirmatur, & declaratur amplius: quia nequit quidpiam suapte essentia esse actum huius subiecti ad hunc terminum præ cæteris, quin hoc subiectum, & hic terminus, talem essentiam habeant, qualem modò habent distinctam à cæteris. Si enim hoc subiectum, & hic terminus, aliud quid essent ab eo, quod sunt, actus non huius subiecti ad hunc terminum, sed alius ad aliū esset actus suapte essentia, aliamque essentiam ab ea, quam modò habet, haberet. Quod patet impossibile esse.

91 Secundò demonstratur id ipsum: quia omnis actus ex suo conceptu obiectiuo respectus quidam est per se tangens suum subiectum, & suum terminum, vt ex dictis *loco citato* liquidum est. Repugnat autem intelligere, hunc actum tangere hoc subiectum, & hunc terminum, non intellectis hoc subiecto, & hoc termino: est clarum: ergo repugnat esse hunc actum quid tangens hoc subiectum, & hunc terminum, quin hoc subiectum sit hoc subiectum, & hic terminus sit hic terminus; atque adeo, quin hoc subiectum, & terminus sint id, quod sunt. Quid clarius? Hoc autem ipsum est, hunc actum quoad suam quiditatem cum quiditate sui subiecti, & sui termini esse connexum, vt patet.

92 Tertiò impossibile est, quod actus retinens suam essentiam non respiciat suum subiectum, & suum terminum; siquidem ex suo conceptu quiditatiuo respectus quidem est ad talia extrema, vt statuit

Pharus scient. Tom. I.

mus: ergo impossibile est, quod actus retinens suam essentiam, non respiciat essentias sui subiecti, & sui termini: Est clarum. Ergo impossibile est, quod retentâ essentia actus subiectum, & terminus non retineant suas essentias; quod ipsum est, actum quoad quiditatem cum quiditate subiecti, & termini connexum esse. Patet consequentia: quia, cum retentâ essentia actus, necesse sit, actum respicere suum subiectum, & terminum, vt statuimus; si retentâ essentia actus, subiectum, & terminus non retinerent suas essentias, retentâ essentia actus, actus respiceret subiectum, & terminum, quin respiceret eorum essentias ab ipsis penitus indistinctas. Quod est chimericum.

Ex hac propositione sequitur primò: quando 93 actus à parte rei est formalis, per seque immediatè tangens, respiciensve subiectum, & terminum, vt est vniò, actiò, passio, cognitio per propriam speciem habita, amor eam supponens, & similes. non posse non talem actum quoad quiditatem cum quiditate talis subiecti, & talis termini tanquam cum extremis à se adequatè distinctis connexum esse. Quando verò actus dumtaxat euadit formalis per intellectum nostrum, cum sit solum fundamentalis à parte rei; tunc non posse non in conceptu eius reali, in aggregato-ve fundamenterum eius includi aliquid quoad suam quiditatem connexum cum quiditate subiecti, & termini, à cuius connexione totus actus, tanquam à connexione suæ partis connexus euadat. Itaque, si actus sit adequatè intrinsecus subiecto per identitatem; siue ei adequatè identificatus realiter, necessariò erit tale subiectum connexum cum quiditate termini à se adequatè distincti, sicut, & secum ipso. Si verò actus subiecto semiextrinsecus sit, vt potè inuoluens in suo conceptu reali subiectum, & terminum, eatenus cum subiecto, & termino erit per essentiam connexus, quatenus subiectum secum ipso, & terminus etiam secum ipso suapte essentia connectuntur. Recognoscatur doctrina actuum tradita *disp.* 8. *q.* 3. Pariterque, venit philosophandum de relatione, ac de actu, quod ad rem attinet, cum omnis relatio sit actus quidam, & vice versâ, iuxta dicta *suprà* *q.* 1.

Secundò sequitur, cognitionem iudicatiuam per 94 propriam speciem habitam de quiditate cuiusvis entis, proindeque per se immediatè tangentem quiditatem ipsam, non posse non esse veram, si affirmatiua sit: quia non potest non esse suapte essentia connexa cum obiecto suo. Aliud est de cognitione iudicatiuâ habitâ per speciem alienam de quiditate cuiusvis entis; proindeque non per se immediatè; sed per substitutum alienum tangente talem quiditatem; hæc enim cum illâ prout est in se non est connexa; atque adeò, etsi affirmatiua falsâ esse potest, vt pluribus explicatum est *suprà disput.* 3. *q.* 1. *proposit.* 5. Vnde deprehendes, propositionem datam de actibus venire intelligendum, qui per se immediatè; non verò per substitutum alienum subiecti ad terminum sunt actus; secus de illis, qui aut circa subiectum, aut circa terminum peraguntur per substituta, qui quidem rari admodum sunt.

Tertiò sequitur, omnem actum de quo in propositione quoad quiditatem mediâtè esse connexum cum omni illo, cum quo connectitur quiditas sui subiecti, aut sui termini, de quo plura in seq.

Propositio 18.

96 Omnis actus quoad existentiam cum quiditate sui subiecti, & sui termini connexus est.

Quia omnis actus quoad quiditatem cum quiditate sui subiecti, & sui termini connexus est, iuxta *proposit.*

M m

pos. 17. Sed omnis actus quoad existentiam est connexus cum sua quiditate, iuxta *prop. 16.* ergo omnis actus quoad existentiam cum quiditate sui subiecti, & sui termini connexus est de primo ad ultimum connexionem mediata.

Propositio 19.

- 97 Omnis negatio quoad suam qualem qualem quiditatem; atque etiam existentiam cum quiditate entis, quod negat, connexa est.

Quia omnis negatio ex conceptu suo actus quidam est entis, quod negat, ut subiecti; siquidem hoc per illam formaliter dicitur negari, remoueri, excludi, deficere, &c. sed omnis actus quoad suam quiditatem; atque etiam existentiam cum suo subiecto connexus est, iuxta *prop. 17.* & 18. Igitur omnis negatio, &c. Et quidem veritate hanc negatiuam *Petrus non existit* neque in se re ipsa stare; neque à Deo cognosci posse absque eo, quod Petrus de suo sit Petrus, ex terminis est manifestum: siquidem si Petrus de suo non esset Petrus, sed lapis, à nullo intellectu esset iudicabile; atque adeo neque in se verum hoc obiectum *Petrus non existit*; sed loco eius hoc: *lapis non existit*, ut ex se patet. Vnde infertur ex duobus extremis contradictoriis existentialibus negatiuum semper esse connexum cum quiditate positiui.

Propositio 20.

- 98 Omnis actus contingens prout talis cum possibilitate sui contradictorii, cumque potentia ad illud connexus est.

Est clarum: quia actus contingens dicitur ille, qui potest deficere; posse autem actum deficere absque possibilitate, potentiæque ad eius defectum stare non potest, ut constat. Quod ipsum est, stare non posse absque possibilitate, potentiæque ad suum contradictorium; ut etiam constat. In quocumque demum consistat eiusmodi possibilitas, atque potentia.

- 99 Ex hac propositione sequitur, omnem actum contingentem impossibilitati, impotentiaque ad suum contradictorium oppositum esse; siquidem extremum connexum cum alio, eius contradictorio est oppositum, iuxta *prop. 4.* & impossibilitatis possibilitatis, impotentiaque potentia contradictorium est. Est autem in propositione sermo de actu vniuersalissime sumpto; atque adeo comprehendente tam negatiuum, quam positiuum.

Propositio 21.

- 100 Omnis actus necessarius cum impossibilitate ad suum contradictorium, & omnis actus impossibilis cum necessitate ad suum connexus est. Primusque proinde oppositus est necessitati sui contradictorii, & secundus impossibilitati sui.

Hæc propositio post præcedentem adeo est ex terminis nota, supposita eorum explicataione d. 11. tradita, ut in eâ amplius explicanda non opus sit morari.

Propositio 22.

- 101 Si primum extremum cum secundo, & secundum cum tertio, & tertium cum quarto, & ita deinceps connexum sit, primum utique cum tertio, & cum quarto, & cum reliquis connexum erit mediata connexionem.

Hæc propositio cunctis est euidentis ex terminis; quia si A non potest esse sine B, & B non potest esse sine C, & C sine D, & sic deinceps, euidentis est, A non posse esse sine C, nec sine D, nec sine reliquis.

- 102 Hoc autem non ita euenit in oppositis: quia ex eo quod A sit oppositum B, & B sit oppositum C, non sequitur, A esse oppositum C: poterunt nam-

que A, & C simul esse, si aliunde non obstat, quantumvis nec A possit esse simul cum B, nec B possit esse simul cum C. Ita enim gratia nequit esse simul in anima cum peccato graui actuali; & hoc nequit esse simul in anima cum necessitate ad non peccandum; & tamen gratia bene potest esse simul in anima cum necessitate ad non peccandum, ut est in paruulis, & in beatis.

Propositio 23.

Quoties vnum extremum alteri oppositum est; & 103 omnibus cum illo connexis oppositum est.

Est clarum: quia si A non potest esse simul cum B, nec poterit simul esse cum aliis, quæ nequeunt esse sine B. Alioquin si cum his posset esse, & cum eisdem necessariò annexo posset esse contra suppositionem: ut est notissimum.

Propositio 24.

Quoties vnum extremum cum altero connexum est, omnibus aliis, quibus illud fuerit oppositum, oppositum est.

Est etiam clarum: quia si A nequit esse sine B, & B simul cum aliis esse non potest; necesse est, ut A simul cum eisdem non possit esse: Alioquin si posset, & B, quod secum fert necessariò annexum, posset contra suppositionem: ut satis ex se est notum.

Propositio 25.

Duo, vel plura extrema sumpta seorsim; siue distributiue cum eodem tertio possunt esse connexa, & sæpè sunt.

Ita namque connectuntur omnes creaturæ, quoad existentiam cum viâ causâ primâ: nimirum cum Deo, & plures actus fidei diuinæ de eodem obiecto cum ipso obiecto; plures actiones cum eodem principio effectiuo, & vniuersè plures modi cum eodem subiecto.

Propositio 26.

Duo, vel plura extrema sumpta indiuisim; siue collectiue, cum eodem tertio possunt esse connexa, sæpèque sunt. Cum quo tamen sumpta seorsim; siue distributiue non sunt connexa.

Quia sæpè euenit ut coniunctum duorum sine alio quopiam tertio esse non possit, sine quo bene potest esse alterutrum eorum duorum seorsim sumptum. E. g. hæc veritas conditionata: *Si detur Petro auxilium A consentiet*, bene potest subsistere seorsim ab existentia absolutâ auxilij A, absque existentia absolutâ consensus Petri. Similiterque existentia absolutâ auxilij A seorsim à tali veritate: Cum tamen coniunctum ex tali veritate, ex talique existentia auxilij A absque existentia absolutâ consensus Petri stare non possit. Similiter veritas maioris cuiusvis ylligimi legitimi seorsim à veritate minoris, & veritas minoris seorsim à veritate maioris bene possunt stare absque veritate conclusionis: coniunctum verò ex utraque nequaquam. Pariterque in similibus.

Ex hac propositione sequitur primò, extremum, 107 quod absolute cum alio connexum non est, cum illo posse connexum esse ex suppositione alterius adiuncti: quia in idem recidit, esse primum ex suppositione secundi connexum cum tertio, cum quo citrà talem suppositionem connexum non est; atque coniunctum ex primo, & secundo esse connexum cum tertio, cum quo primum sumptum seorsim connexum non est, ut constat.

Vnde sequitur secundò; etsi negatio quoad existentiam cum nullo ente distincto à Deo prout ex-

istente

Disp. XIV. De relat. connex. & c. Quæst. IV. 407

stente absolute connexa sit, iuxta *propos. 10.* ex suppositione tamen alicuius entis bene posse eam cum aliquo connexam esse. Ita enim negatio amoris connexa est cum cogitatione retrahente ab amore, ex suppositione cogitationis trahentis voluntatem ad illum: quia tali suppositione facta, impossibile est, voluntatem omittere amorem absque dicta cogitatione retrahente ab amore, ut notum est ex principiis de libertate.

Propositio 27.

109 Quoties plura extrema seorsim cum aliquo tertio connexa sunt, & collectim connexa sunt; sed non vice versa.

Posterior pars constat ex *propos. 25.* Prior autem monstratur: quia si nulla pars aggregati potest esse sine aliquo tertio, neque aggregatum ipsum poterit esse, utpote, quod sine omnibus suis partibus esse non potest; siquidem qual bet earum deficienti, ipsum deficienti esse est iuxta *propos. 9. 13. statutam disp. 9. q. 5.* Vnde patet aggregatum plurium cum eo etiam tertio connexum esse, cum quo, vel vna tantum pars eius connexa est.

110 Itaque: quia quoties aggregatum plurium collectim sumptum cum omnibus, & singulis suis partibus quantumvis seorsim acceptis connexum est; idem nequit illud connexum non esse cum eo tertio, cum quo partes eius, aut aliqua eorum seorsim sumptæ connectuntur: quia tamen partes è conuerso cum suo toto seorsim sumptæ connexæ non sunt: idem potest totum collectim sumptum cum aliquo tertio connexum esse; quin cum eodem partes eius seorsim sumptæ connectantur, iuxta dictam *propos.*

Propositio 28.

111 Vnum extremum cum pluribus tum collectiue, tum distributiue sumptis potest connexum esse, & sæpè est.

Ita enim connectitur actus fidei diuinæ de aggregato plurium rerum cum ipso aggregato, & partibus eius; ita quævis essentia cum aggregato suarum passionum, & cum earum singulis; ita vni cum extremis, quæ vnit, & multi alij actus cum suo subiecto, & suo termino, &c.

112 Vbi nota: quia partes totius non possunt sumptæ distributiue habere esse, quin habeant sumptæ collectiue, nec vice versa, iuxta doctrinam stabilitam *disputatione 9. quæst. 5.* Et connecti vnum cum alijs aliud non est, quam illud non posse habere esse, quin habeant alia; inde nasci manifestè, ut non possint vnum cum omnibus partibus totius distributiue sumptis connexum esse, quin sit connexum cum eisdem collectiue sumptis, nec è conuerso.

Propositio 29.

113 Vnum extremum cum aliquo plurium vagè, seu distinctiue sumptis connexum esse potest, & sæpè est; quin sit connexum cum eorum vlllo sumpto determinatè.

Sic enim connectitur effectus cum aliquâ actione productiua sui; sic actus fidei diuinæ de obiecto vago cum ipso, & alia sexcenta. Quomodo autem connexio vnius extremi cum alio vago re ipsâ ad illud, prout vagum est, non terminetur; sed potius ad vnumquodque determinatum eorum, per quæ illud vagari concipitur sub conditione defectu aliorum, ex vniuersali doctrinâ traditâ *disp. 10. quæst. 2.* constat. Quæ ad rem recognoscenda est.

114 Ut autem, vnum extremum cum aliquo alio vagè sumpto modo dicto potest connexum esse, & sæpè est; ita pariter plura extrema tum collecti-

Pharus Scient. Tom. 1.

ue tum distributiue usurpata cum aliquo alio vagè sumpto connexa esse possunt, & sæpè sunt. De quo nullum est dubium.

Quomodo verò vice versa aliquod extremum ex aliquâ multitudine vagè sumptum cum alio nequeat esse connexum; quin sit vllum talis multitudinis determinatum, determinatè assignabile connexum cum illo, ex doctrina generali omnia entia vagè remouente à rerum naturâ, & locò citato etiam traditâ colligere est.

Propositio 30.

116 Plura extrema sumpta seorsim eidem tertio posita sunt opposita esse, & sæpè sunt.

Talia enim sunt, quæ sic connectuntur cum eodem tertio, iuxta *propos. 25.* comparatione contradictorij ipsius tertij, iuxta *propos. 4.*

Propositio 31.

117 Plura extrema sumpta indiuisim eidem tertio posita sunt esse opposita, & sæpè sunt: cui tamen seorsim seorsim non sunt opposita.

Talia enim sunt, quæ sic connectuntur cum eodem tertio, iuxta *prop. 26.* comparatione contradictorij ipsius tertij, iuxta *prop. 4.* Vnde, seruata proportionem, possunt circa oppositionem inferri, quæ dictâ *prop. 26.* illata sunt circa connexionem.

Propositio 32.

118 Quoties plura extrema seorsim eliciunt tertio opposita sunt, & collectim opposita sunt; sed non vice versa.

Quia sic per oppositionem se gerunt relatè ad contradictorium tertij iuxta *prop. 4.* quæ sic se gerunt relatè ad tertium per connexionem iuxta *prop. 27.* cuius doctrina ad rem perpendenda, & seruata proportionem applicanda est.

Propositio 33.

119 Vnum extremum pluribus tum collectiue, tum distributiue sumptis potest oppositum esse, & sæpè est.

Tale enim est, quod cum pluribus ita est connexum, iuxta *propos. 28.* relatè ad contradictoria singulorum ipsorum plurium iuxta *propos. 4.* vbi notanda est doctrina adiuncta dictæ *propos. 28.* & huic pariter, suâ seruata propositionem, adiungenda.

Propositio 34.

120 Vnum extremum alicui plurium vagè sumpto potest oppositum esse, & sæpè est, quin sit oppositum eorum vlli sumpto determinatè.

Hæc propositio per doctrinam *propos. 29.* suâ seruata proportionem, est demonstranda, & explicanda: quia, quod ad rem attinet, de oppositione eadem philosophia est; ac de connexionem, de quâ ibi, ut consideranti patebit.

Propositio 35.

121 Duo extrema contradictoria sumpta seorsim, cum eodem tertio possunt esse connexa, sæpèque sunt.

Duo enim quique actus contradictorij contingentes cum eadem alterutris possibilitate, potentiæque connexi sunt; siquidem quilibet eorum cum possibilitate, potentiæque ad alterum est connexus, iuxta *propos. 20.* itidemque cum suâ possibilitate, & potentiâ, iuxta *propos. 3. statutam disp. 8. q. 4.* Quæ sit, ut ambo cum eadem vniuersali possibilibitate, & potentiâ; atque ad eod. cum eodem tertio connexi sint. Duo etiam quique actus existentialiter contradictorij, quorum alter necessarius, & alter

M m 2 impos

impossibilis est, cum quiditate positiui; atque adeo cum eodem tertio connexi sunt; siquidem existentia positiui nequit non esse connexa cum sua quiditate, iuxta *proposit.* 16. & negatio talis existentia, qui est actus negatiui, nequit non cum eadem quiditate connexa esse iuxta *proposit.* 19. Sic existentia necessaria Dei, & eius negatio impossibilis cum ipsius quiditate connectuntur ex suo conceptu. Similiterque negatio necessaria, & existentia impossibilis cuiusvis chimerae habentis de suo quiditatem cum quiditate ipsa connexa sunt.

Propositio 36

122 Tertium, cum quo duo extrema contradictionis connexa sunt, nequit non esse necessarium.

Si enim esset contingens, ad eius defectum possibilem possent ambo contradictoria deficere contra *proposit.* 1. *statutum disp.* 9. *quest.* 5. Si autem esset impossibile, ad eius defectum necessarium deficerent ambo contradictoria contra *eandem proposit.* Nequit ergo necessarium non esse: quia nihil superet, quod sit; quandoquidem omne conceptibile aut sit necessarium, aut impossibile, aut contingens necesse est, iuxta *proposit.* 7. *statutum disp.* 11. *questione* 5.

123 Vnde egregie confirmatur doctrina tradita *disp.* 11. de veritate necessariam quiditatis cuiusvis chimerae habentis in se quiditatem, cum qua duo extrema contradictoria connexa sunt, ut dictum *propositione* 35 nempe, negatio necessaria, & existentia impossibilis talis chimerae.

124 Colligi autem obiter potest ex dictis in hac, & *praced.* *propos.* maioris claritatis gratia, extrema contradictoria necessario debere esse aut ambo contingentia, aut alterum necessarium, & alterum impossibile, ut est notissimum. Necessitas enim ad vnum fertur secum impotentiam ad alterum, & vice versa. Indequa fit, ut quando vnum est necessarium, alterum, neque necessarium possit esse; neque contingens; sed impossibile debeat esse. Et quando vnum est impossibile, alterum neque impossibile, neque contingens esse possit, sed necessarium esse debeat. Et quando vnum est contingens, alterum neque necessarium, neque impossibile possit esse; sed pariter debeat esse contingens. Porro contradictoria contingentia semper existentialia sunt ea verò, quorum alterum necessarium, & alterum impossibile est, aut existentialia, aut quiditativa esse possunt; id est, spectantia, aut ad statum existentiale, aut ad quiditativum rerum, iuxta doctrinam traditam *supra d.* 10. & 11.

Propositio 37.

125 Quoties duo extrema contradictoria cum eodem tertio connexa sunt, contradictorium talis tertij cum ipsis contradictoriis extremis connexum est.

Quoniam contradictorium talis tertij cum contradictorio vniuscuiusque ex extremis contradictoriis cum tertio ipso connexis connexum est iuxta *proposit.* 7. hoc autem ipsum est, contradictorium talis tertij cum ambobus ipsis extremis esse connexum; siquidem contradictorium vniuscuiusque eorum alterum est.

126 Ex quo fit, à contradictorio tertij, cum quo duo quaeque extrema contradictionis connexa sunt, ad quoduis eorum extremorum optimam consequentiam fieri; vti semper fit, ab antecedente connexo ad consequens, cum quo illud verè connexum est. Quoniam verò, bonitas talis consequentiae in materiis specialioribus scientiarum saepe est occultissima; adeo, ut saepe pessima appareat consequentia, quare verà est bona; pulcherrima hinc, & profundissima nascuntur sophismata, quibus ego non semel in

publicis disputationibus respondentes vexavi, imò manifestè conclusi.

Arguitur enim sic primò, ad probandum, decretum Dei praedefiniens actum liberum prout liberum, & impedibile per libertatem (prout esse debet, ne eam tollat) esse impossibile: quia cum actus liber praedefinitus quā talis cum possibilitate carentiae, seu non existentiae talis decreti debeat esse connexus, ut constat; consequenter tale decretum erit mediātē connexum cum possibilitate suae carentiae; fietque subinde, ut tam decretum, quā eius carentia, quae sunt duo contradictionis extrema, cum possibilitate ipsius carentiae connexa sint; certissimum quippe est, carentiam connecti cum suā possibilitate. Ex quo sic: Hae est mala consequentia: *Carentia decreti non est possibilis: ergo existit; sed esset optima, si existeret dictum decretum: ergo illud impossibile est.* Maior ab omnibus statim conceditur (quia re verà videtur mala consequentia, quā malam asserit, cum sit à negatione potentiae ad actum.) Et illatio est legitima. Minor autem sic demonstratur. Hae est bona consequentia: *decretum existit: ergo eius carentia est possibilis; ut constat ex dictis; igitur à contradictorio consequentis ad contradictorium antecedentis erit hac quoque bona iuxta *proposit.* 7. *supra statutam, & apud omnes certam: Carentia decreti non est possibilis: ergo decretum non existit.* At idem est prorsus decretum non existere, & carentiam eius existere, ut est notissimum: ergo haec est bona consequentia. *Carentia decreti non est possibilis: ergo existit.* Quod erat demonstrandum. Conclusum ergo videtur ab absurdo, dictum decretum esse impossibile.*

Similiter ad probandum, Christum Dominum, per opus praeeptum non potuisse mereri, arguitur sic. Tale meritum, si daretur, titulo libertatis, quam inuolueret, esset connexum cum Christi potentia ad carentiam illo; cum quā patiter connexa esset ipsa carentia, ut est notissimum. Ex quo sic. Hae est mala consequentia: *Christus non potest carere merito: ergo caret illo; sed esset optima, si Christus meritum haberet: ergo nequit habere illud.* Maior conceditur statim, & illatio est legitima. Minor autem sic demonstratur. Hae est bona consequentia: *Christus habet meritum: ergo potest carere illo: igitur, & hac quoque est bona, iuxta dictum *proposit.* 7. *Christus non potest carere merito: ergo non habet illud.* At idem est prorsus illud non habere, atque illo carere: ergo haec est bona consequentia: *Christus non potest carere merito: ergo caret illo.* Quod erat demonstrandum. Conclusum ergo videtur ab absurdo Christum non potuisse mereri per opus praeeptum.*

Quo eodem pacto venit vniuersè probandum: impossibile esse omnem actum connexum cum possibilitate suae carentiae; siue cum potentia ad suam carentiam; cum tamen omnis cōtingens titulo contingentiae cōnexus sit iuxta *prop.* 20. & multi specialioribus aliis titulis in variis materiis: circa quos subinde forma proposita arguendi magis occultam habet suam fallaciam, quae tota in eo stat, ut indicauimus, quod consequentia illa: *carentia actus non est possibilis: ergo existit; siue: subiectum non potest carere actu ergo caret*, specie tenus pessima est, talisque ab omnibus eam audientibus reputatur: cum tamen re verà sit optima: quia est consequentia ab antecedente impossibili connexo ex conceptu suo cum actu, & cum carentia actus: eo ipso, quod actus, & carentia actus connectuntur cum eius contradictorio, iuxta *praesentem proposit.*

Cuius doctrina supposita, secundo aliter in eisdem casibus, & aliis pluribus sophisticè potest sic argui

argui, ad probandum, actum, & carentiam actus cum eodem tertio connecti non posse; cum tamen certissimum sit, simpliciter connecti, ut demonstravimus. Nam, si actus, & eius carentia connectuntur cum eodem tertio, sequitur ex duobus extremis contradictionis alterum cum altero connexum; atque adeo proflus ab illo inseparabile esse; sed hoc est absurdum: cum duo extrema contradictionis potius se ad invicem excludant, & destruant, ut est notissimum: ergo actum, & eius carentiam cum eodem tertio connecti impossibile est. Hoc audito syllogismo, omnes sophismatis ignari facile reputant absurdum sequelam in maiori propositione; atque ita intrepide negant maiorem. Quæ tamen facile etiam sic demonstratur. Actus connectitur cum tertio: ergo iuxta *proposit. 7. supra statutam*, & cunctis notam: contradictorium tertij connectitur cum contradictorio actus, quod est eius carentia: ergo si hæc, ut ponitur cum eodem quoque tertio connexa est, contradictorium tertij media ipsa carentia connectitur cum ipso tertio, iuxta *proposit. 22. supra statutam*, & cunctis certam: ergo, si actus, & eius carentia connectuntur cum eodem tertio, planè sequitur: ex duobus extremis contradictionis alterum cum altero esse connexum, quod erat absurdum demonstrandum. Cæterum, quia hæc sequela nullatenus absurda est; eo quòd quando extremum contradictionis est impossibile, uti evenit in casu argumenti; licet ex vna parte excludat alterum, ex altera connectitur cum illo, ut ex generali doctrinâ impossibilium traditâ *disp. 11. constat*. Idè tota fallacia argumenti in eo est, quod reputatâ absurda dicta sequela, negetur maior syllogismi primò propositi: debet enim planè concedi: quia planè demonstrabilis est, ut constat ex dictis.

Propositio 38.

¹³¹ Duo extrema contradictoria sumpta seorsim eodem tertio possunt opposita esse, & sæpè sunt.

Quia possunt esse connexa cum eodem tertio, sæpèque sunt iuxta *proposit. 35*. Eo autem ipso possunt esse, & sunt opposita contradictorio talis tertij, iuxta *proposit. 4.*

Propositio 39.

¹³² Tertium, cui duo contradictoria opposita sunt, non potest non esse impossibile.

Quia contradictorium eius, cum quo ipsa contradictoria non possunt non eo ipso connexa esse iuxta *proposit. 3*, nequit non esse necessarium, iuxta *proposit. 36*. Quoties autem, vnum ex contradictoriis est necessarium, nequit non alterum esse impossibile, iuxta dicta circa eandem *proposit.* Tum, quia, si tertium, cui duo contradictoria opponuntur; esset contingens, ambo possent deficere: si autem esset necessarium, ambo necessariò deficerent. Quod utrumque repugnat ex *proposit. 1. statuta disputat. 9. quæst. 5*. Restat ergo, ut sit impossibile iuxta dicta etiam circa *proposit. 36. citatam*.

¹³³ Vnde colligitur: tertium impossibile, cui duo contradictoria opposita sunt; tum illis oppositum esse: quia oppositio nequit non esse mutua, iuxta *proposit. 5*, tum cum illis esse connexum iuxta *proposit. 37*. Nec mirum: quia nihil est, quod prohibeat extremum impossibile cum suo contradictorio connexum esse, iuxta dicta *ibidem*, cui etiam titulo contradictionis oppositum est. Quippe huiusmodi repugnantia chymicis impossibilibus annexæ sunt, ut ex dictis *disp. 11. latius etiam est notum*.

Ex quibus etiam patet, quomodo vnum extremum cum duobus contradictoriis possit esse connexum; sæpèque sit, eisdemque item oppositum, dummodo illud sit impossibile.

Propositio 40.

Duo extrema contraria sumpta seorsim cum eodem tertio possunt esse connexa, & sæpè sunt. ¹³⁵

Ita enim connectuntur amor, & odium: assensus, & dissensus: aliaque huiusmodi contrariè opposita cum quiditate, aut etiam cum existentia eiusdem subiecti; cum quiditate eiusdem obiecti; cum causâ primâ, &c.

Tertium autem, cum quo contraria connectuntur necessarium esse debet, si illa sunt ex genere eorum, quæ medium recusant; atque adeo; nec simul esse; nec simul deficere possunt. Aliâ ad tertij defectum, aut contingens, aut necessarium ambo illa simul possent deficere contra suppositionem. Si verò contraria ex genere aliorum, quæ medium non recusant, sint; tertium cum quo connexa sunt; aut necessarium; aut contingens; aut impossibile esse poterit, dummodo, quando tertium est impossibile; ipsa quoque contraria impossibilia sint. Possibile quippe, cum impossibili connexum esse nequit, ut constat.

Vnde etiam apparet, duo contraria eidem tertio posse esse opposita, & sæpè esse: talia enim sunt respectu contradictorij tertij cum quo connectuntur. Quæ omnia ex dictis in *precedentibus* satis evidenter sunt nota.

Ex quibus satis item conspicuum est. Quomodo vnum extremum cum duobus contrariis connexum esse possit, si sit impossibile. Quomodo etiam duobus contrariis possit esse oppositum, si sit similiter impossibile; quando contraria recusant medium; quando verò non recusant, siue illud sit impossibile, siue necessarium, siue contingens.

Propositio 41.

Idem secum ipso necessariò connexum est; sibi verò esse oppositum impossibile est.

Quia idem non potest esse sine se ipso; esset namque, & non esset simul contra *proposit. 1. statutam disp. 9. q. 5*. Vnde patet: quæcumque re ipsa sunt invicem identificata, re quoque ipsa invicem esse connexa. Atque hæc satis modò.

Aduerto tamen ad extremum, in omnibus huius quæstionis propositionibus, de metaphysicâ imprimis connexione, oppositioneque rerum sermonem esse: tamen pleræque earum connexioni etiam, oppositioni que physicæ, atque morali, sua proportionem servata, communes sint; ut consideranti patebit. Quomodo autem, quæ sunt connexa, aut opposita metaphysicè, physicè quoque, & moraliter connexa, aut opposita sint; sed non vice versâ, ex dictis in *superioribus* liquidum est.

QVÆSTIO V.

Quomodo obiecta intellectus prout talia relata, connexa, aut opposita esse possint, vel etiam sint.

¹⁴¹ **B**isariam dici possunt duo, vel plura extrema relata, aut connexa, aut opposita, prout obiecta sunt intellectus. Primò: quia cognoscenti apparent relata, aut connexa, aut opposita; idque siue talia sint in se re ipsa, qualia cognoscenti apparent; siue non item.

M m 3 Secundò